

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, dana 6. februar 2023. godine
Ref.br.:RK 2121/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI155/22

Podnosilac

Besa Sopi

**Ocena ustavnosti
presude [AC-I-22-0133] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda za
pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju
od 23. maja 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Besa Sopi, sa mestom stanovanja u selu Široko, opština Suva Reka, (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava ustavnost presude [AC-I-22-0133] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda od 23. maja 2022. godine (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS-a), za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), u vezi sa presudom [C-IV-14-2470] Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda od 10. marta 2020. godine (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS-a).
3. U vezi sa donetom osporenim presudom, podnositeljka zahteva je videla na službenoj stranici PKVS-a, dana 21. septembra 2022. godine, a presuda je lično uručena istoj dana 3. novembra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti gore navedene presude Žalbenog veća PKVS-a, kojom je, po navodima podnositeljke zahteva, došlo do povrede njenih prava koja su zagarantovana članovima: 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i članovima: 6. [Pravo na pravično suđenje], 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] i članom 1. Protokola br. 12 [Opšta zabrana diskriminacije] Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 22. (Procesuiranje podnesaka) i članu 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 11. oktobra 2022. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev u jednoj od filijala Pošte Republike Kosovo, koji je u Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) stigao i bio registrovan dana 13. oktobra 2022. godine.
7. Dana 25. oktobra 2022. godine, Sud je dopisom br. ref.:1985/22/drlsa, obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva, i u kojem je zatražio od podnositeljke zahteva da podnese dokaz o danu prijema osporene presude Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-22-0133] od 23. maja 2022. godine.
8. Istog tog dana, Sud je jednu kopiju zahteva poslao i PKVS-u, od koje je takođe zatražio da podnese kao dokaz povratnicu u vezi sa datumom prijema osporene presude od strane podnositeljke zahteva.
9. Dana 26. oktobra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom GjR.KSH.KI155/22 imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatici i Nexhmi Rexhepi (članovi).
10. Dana 2. novembra 2022. godine, PKVS je obavestila Sud da nije mogla da potvrdi da li je osporena presuda uručena lično podnositeljki zahteva.

11. Dana 8. novembra 2022. godine, PKVS je obavestila Sud da je podnositeljki zahteva uručena osporena presuda dana 8. novembra 2022. godine.
12. Dana 17. novembra 2022. godine, podnositeljka zahteva je obavestila Sud da ni ona ni njen advokat nisu primili fizičku kopiju osporene presude, a PKVS je bila obaveštena od strane Suda o podnošenju zahteva protiv presude Žalbenog veća [AC-I-22-0133] od 23. maja 2022. godine.
13. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je započeo svoj mandat u Sudu.
14. Dana 25. januara 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. Podnositeljka zahteva podnosi po drugi put zahtev pred Sudom. Prethodno je podnela zahtev KI44/21, putem kojeg je tražila ocenu ustavnosti presude Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-20-0091] od 21. januara 2021. godine, za koji je Sud odlučio presudom od 1. februara 2022. godine, i gde je zaključeno da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a, povezujući povredu ovih odredbi samo sa proceduralnim garancijama u vezi sa pravom na sednicu saslušanja, i ne prejudicirajući ni na koji način rezultat merituma slučaja koji se trebao ponovo odlučiti pred Žalbenim većem PKVS-a.

Istorijat slučaja

16. Prvi zahtev ali i ovaj trenutni se tiču jednog parničnog spora između podnositeljke zahteva i društvenog preduzeća D.P. "IPP Suva Reka", u kojem je podnositeljka zahteva bila zaposlena 1981. godine i gde je radila sve do prekida radnog odnosa od strane ovog preduzeća i to odlukom br. 2388 od 22. jula 1991. godine. U 2000. godini, podnositeljka zahteva je podnela tužbu pred Opštinskim sudom u Suvoj Reci, protiv odluke D.P. "IPP Suva Reka" od 22. jula 1991. godine koja je usvojena od strane istog presudom [C.br.122/2000] od 1. decembra 2000. godine. U međuvremenu je podnositeljka zahteva, dana 13. jula 2005. godine, podnela tužbu pred Opštinskim sudom u Suvoj Reci, za realizaciju neisplaćenih plata od strane navedenog preduzeća, i Opštinski sud u Suvoj Reci je, rešenjem C.br.205/05 od 23. septembra 2005. godine, u vezi sa tužbenim zahtevom podnositeljke zahteva oglosio sebe nenadležnim i prosledio je predmet PKVS-u. Nakon ovog perioda, podnositeljka zahteva je sprovela postupke koji su opisani ispod.

Kratak pregled činjeničnih okolnosti iz prvog slučaja KI44/21

i. Postupak pred Organom za likvidaciju KAP-a

17. Dana 27. januara 2011. godine, podnositeljka zahteva je od KAP-a dobila obaveštenje br. OUT-0064/11, da je preduzeće D.P. "IPP Suva Reka" stavljeno u postupak likvidacije, dana 31. decembra 2010. godine. Tokom marta i jula 2011. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev pred Organom za likvidaciju KAP-a, za kompenzaciju neisplaćenih plata za period od 22. jula 1991. godine, do 30. juna 1999. godine, u sumi od 5,413.00 evra, od preduzeća D.P. "IPP Suva Reka" a zbog prekida radnog odnosa odlukom br. 2388 od 22. jula 1991. godine. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za Likvidaciju KAP-a je, odlukom PRZ006-0868, odbio zahtev podnositeljke zahteva, sa obrazloženjem da zahtev za kompenzaciju nije podnet

blagovremeno pred sudom ili nekim drugim nadležnim organom, kako je to i propisano u članu 608 Zakona o udruženom radu, kao i da je isti, kao zahtev, zastareo.

ii. Postupak pred PKVS-om

18. Dana 10. aprila 2014. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu pred PKVS-om, protiv odluke Organa za likvidaciju [PRZ-006-0868], od 10. marta 2014. godine, u kojoj je tražila kompenzaciju neisplaćenih plata od preduzeća D.P. "IPP Suva Reka", navodeći, između ostalog, povredu zakonskih odredbi na snazi kao i diskriminaciju na osnovu zakona. U vezi sa ovim zahtevom, dana 20. Februara 2019. godine, KAP je, u svojstvu tužene strane, podnela odgovor na žalbu pred PKVS-om, u kojem je tražila da se žalba podnositeljke zahteva odbije kao neosnovana, uz navode da je, u skladu sa članom 608 Zakona o Udruženom Radu (ZUR), zahtev za kompenzaciju neisplaćenih plata zastareo. Dana 10. marta 2020. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je, presudom C-IV14-2470, odbilo žalbu podnositeljke zahteva, potvrđujući kao pravičnu i zakonitu odluku Organa za likvidaciju od 10. aprila 2014. godine, uz obrazloženje da je žalba podnositeljke zahteva odbijena zbog zastarelosti a ne iz drugih razloga, kako se to tvrdilo u žalbi. Dana 18. juna 2020. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu pred Žalbenim većem PKVS-a, a protiv presude Specijalizovanog veća PKVS-a od 10. marta 2020. godine, sa tvrdnjom da je ista doneta uz povredu odredbi primenljivog zakona. U vezi sa navedenom žalbom, dana 21. januara 2021. godine, Žalbeno veće PKVS-a je donelo presudu AC-II-20-091, kojom je odbilo žalbu podnositeljke zahteva, ostavljajući na snazi presudu Specijalizovanog veća PKVS-a od 10. marta 2020. godine. U vezi sa tvrdnjama koje su navedene u žalbi od strane podnositeljke zahteva, Žalbeno veće je, između ostalog, obrazložilo da: "...presudom opštinskog suda u Suvoj Reci, C. br. 122/2005 od 01.12.2005. godine je poništena odluka o prekidu radnog odnosa tužiteljke br. 2388 od 22.07.1991. godine, ali u ovoj presudi nije uopšte odlučeno u vezi sa neisplaćenim platama za navedeni period. Dalje, žalbeno veće primećuje da je tužiteljka takođe i dana 13. jula 2005. godine podnela jednu tužbu u vezi sa navodnim platama protiv DP-a, za navedeni period, i u vezi sa ovom tužbom je opštinski sud u Suvoj Reci, u svom rešenju C. br. 205/05 od 23.09.2005. godine, oglasio sebe nenadležnim i odlučio je da dosije predmeta prosledi u PKVS. Žalbeno veće zaključuje da je zahtev za isplatu zadnje zatražene plate iz meseca juna 1991. godine zastareo dana 30. juna 2002. godine, dok je za druge plate zastareo i ranije [...]".

iii. Postupak pred Ustavnim sudom

19. Dana 1. marta 2021. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev pred Ustavnim sudom, u kojem je osporila ustavnost presude Žalbenog veća PKVS-a AC-II-20-091, od 21. januara 2021. godine. Ustavni sud je u vezi sa zahtevom KI44/21, odlučio presudom od 1. februara 2022. godine i utvrdio je da je osporena presuda Žalbenog veća PKVS-a od 21. januara 2021. godine, doneta uz povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, odnosno uz povredu prava na sednicu saslušanja, ne prejudicirajući rezultat merituma slučaja, u postupku ponovnog odlučivanja u PKVS-u.

Pregled činjenica iz trenutnog zahteva KI155/22

i. Ponovno odlučivanje Žalbenog veća PKVS-a

20. Dana 23. maja 2022. godine, Žalbeno veće PKVS-a, u postupku ponovnog odlučivanja je, na osnovu presude Ustavnog suda od 1. februara 2022. godine, dana 23. maja 2022. godine, donelo presudu [AC-I-22-0133], kojom je odbilo kao neosnovanu žalbu podnositeljke zahteva. Žalbeno veće PKVS-a je, u obrazloženju svoje presude,

naglasilo da: "... radi sprovođenja presude Ustavnog suda, u slučaju KI44/21, održana je sednica saslušanja u vezi sa ovim slučajem i nakon što je analiziran osnov tužbe, došlo se do zaključka da je ožalbena prvostepena presuda PKVS-a tačna u rezultatu kao i u pravnom obrazloženju i ista se treba potvrditi".

Navodi podnositeljke zahteva

21. Podnositeljka zahteva tvrdi da osporena presuda Žalbenog veća PKVS-a povređuje njena prava koja su zagwarantovana članovima 24., 31., 32., 54. Ustava i članovima 6., 13. i članom 1. Protokola br. 12 EKLJP-a.
 - i. *Što se tiče tvrdnje o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a*
22. Što se tiče ove tvrdnje, podnositeljka zahteva naglašava da je presuda Žalbenog veća doneta u suprotnosti sa proceduralnim garancijama koje su zagarrantovane u članu 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, povezujući povredu navedenih članova sa neizvršenjem presude Ustavnog suda od 1. februara 2022. godine, u slučaju KI44/21, kao i da je njen slučaj sličan sa slučajem jednog njenog kolege sa posla.
23. Pozivajući se na slučaj KI44/21, podnositeljka zahteva tvrdi da je preduzela sve radnje koje su zatražene u zakonskim odredbama koje su na snazi, prema članu 12 aneksa Zakona br.04/L-034, članu 2.4 i članu 2.5 tog zakona, čije odredbe, prema podnositeljki zahteva, objašnjavaju pitanja u vezi sa slučajevima nedostataka dodatne dokumentacije i slučajevima gubitka rokova, prema članu 608 Zakona br. 53 o udruženom radu, iz 1976. godine, člana 1 i 129.2 UNMIK Uredbe 1999/24, člana 130.4 ZPP-a, koji omogućavaju vraćanje u pređašnje stanje radi realizacije prava, jer je ona podnela zahtev za kompenzaciju u Opštinskom sudu u Suvoj Reci, i samim tim nije izgubila rok za jedan takav zahtev.
24. Pored toga, podnositeljka zahteva tvrdi da postupci pred većima PKVS-a nisu bili pravični u svojoj celosti, pozivajući se u tom pravcu na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, kao i praksi Suda u slučaju KI49/11).

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Poglavlje II

[Prava i osnovne slobode]

Član 24

[Jednakost pred Zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*

2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

[...]

Član 32

[Pravo na pravno sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Član 54

[Sudska zaštita prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

Evropska Konvencija o Ljudskim pravima

Član 6

[Pravo na pravično suđenje]

1. *Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde..*

Član 13

[Pravo na delotvorni pravni lek]

Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinile osobe u vršenju svoje službene dužnosti.

Protokol br. 12 Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima

Član 1

[Opšta zabrana diskriminacije]

1. *Svako pravo koje zakon predviđa ostvarivaće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao npr. polu, rasi, boji kože, jeziku, vjeroispovijesti, političkom i drugom uvjerenju, nacionalnom ili društvenom porijeklu, povezanosti s nacionalnom manjinom, imovini, rođenju ili drugom statusu.*

2. *Niko ne sme biti diskriminisan od strane javnih organa na bilo kojoj osnovi kako je navedeno u stavku 1.*

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i predviđene Poslovnikom o radu.
26. S tim u vezi, Sud se pre svega poziva na stavove 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 113

[Jurisdikcija i Ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

27. Sud se takođe poziva i na stav 4 člana 21 [Opšta načela] Ustava, koji propisuje:

“4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.”

28. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove o prihvatljivosti koji su propisani u Zakonu. U tom pravcu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49 (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47

(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48

(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49

(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”

29. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud prvenstveno navodi da je podnositeljka zahteva ovlašćeno lice, koje osporava jedan akt nekog javnog organa, odnosno presudu [AC-I-22-0133] od 23. maja 2022. godine Žalbenog veća PKVS, nakon što je iscrpela sva pravna sredstva koja su propisana zakonom. Podnositeljka zahteva je takođe pojasnila sva osnovna prava i slobode za koje smatra da su joj povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podnela je zahtev u skladu sa rokovima koji su propisani u članu 49. Zakona.
30. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavu (2), Poslovnika o radu, koje propisuje:

Pravilo 39.

[Kriterijum o prihvatljivosti]

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.

31. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; navodi kada se ispuni jedan od dva karakteristična uslova, i to: a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta to sasvim očigledno (vidi predmet ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi, takođe [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj KI166/20, podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43) i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a, [Kemmache protiv Francuske](#), br. 17621/91, kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije](#), br. 71074/01, kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, kategorija (iii)).
32. Sud podseća da podnositeljka zahteva tvrdi da presuda Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-22-0133] od 23. maja 2022. godine, doneta u ponovnom postupku po presudi Ustavnog suda [KI44/21] od 1. februara 2022. godine, ponovo povređuje njena prava koja su zagarantovana članovima: 24. [Jednakost pred Zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, i članovima: 6. [Pravo na pravično suđenje], 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] i članom 1. Protokola br. 12 [Opšta zabrana diskriminacije] EKLJP-a.
33. Sud, iz spisa predmeta primećuje da je suština tvrdnji podnositeljke zahteva povezana sa neizvršenjem presude Ustavnog suda od 1. februara 2022. godine, u slučaju KI44/21, odnosno u vezi sa neobrazloženjem njenih navoda koji se tiču odbijanja žalbe u vezi sa zahtevom za kompenzaciju neisplaćenih plata od strane preduzeća D.P. “IPP Suva Reka” za period od 22. jula 1991. godine, do 30. juna 1999. godine.
34. Stoga, suštinske tvrdnje podnositeljke zahteva, Sud će razmotriti i analizirati sa tačke gledišta prava koja su zagarantovana članom 31. Ustava, u svetlu tumačenja člana 6. EKLJP-a, primenjujući načela koja su propisana kroz sudsku praksu ESLJP-a, na osnovu kojih je Sud, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da: “Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava”.
35. Samim tim, Sud će analizirati suštinu tvrdnji, podsećajući na opšta načela u vezi sa dobrim standardima koji su propisani od ESLJP-a i Suda u vezi sa pravom na jednu obrazloženu sudsku odluku i nakon toga će primeniti iste na okolnosti ovog konkretnog slučaja.

i. Što se tiče prava na "obrazloženu odluku"

a) Opšta načela

36. Garancije sadržane u članu 6. stav 1. EKLJP obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja svojih odluka (vidi, predmet ESLJP-a *H. protiv Belgije*, br. [8950/80](#), presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53). Obrazložena odluka pokazuje strankama da je njihov predmet zaista razmotren.
37. Iako domaći sud ima određeno unutrašnje polje slobodne procene kada je reč o prihvatanju argumenata i odlučivanju o prihvatljivosti dokaza, on je u obavezi da svoje postupke opravda tako što će obrazložiti sve svoje odluke (vidi predmete ESLJP-a *Suominen protiv Finske*, br. [37801/97](#), presuda od 24. jula 2003. godine, stav 36; kao i predmet *Carmel Saliba protiv Malte*, br. [24221/13](#), presuda od 24. aprila 2017. godine, stav 73).
38. Niži sud ili organ vlasti, zauzvrat, moraju dati takve razloge i obrazloženja koji omogućavaju strankama da efikasno i delotvorno iskoriste svako postojeće pravo na žalbu (vidi predmet ESLJP-a *Hirvisaari protiv Finske*, br. [49684/99](#), presuda od 25. decembra 2001. godine, stav 30).
39. Član 6. stav 1. obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke, ali se on ne može tumačiti u tom smislu da nalaže da sud iscrpno odgovori na svaki izneti argument (vidi predmet ESLJP-a *Van de Hurk protiv Holandije*, br. [16034/90](#), presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; *García Ruiz protiv Španije*, br. [30544/96](#), presuda od 29. januara 1999. godine, stav 26; *Perez protiv Francuske*, br. [47287/99](#), presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81).
40. Od prirode same odluke koju sud donosi zavisi da li je sud dužan da je obrazloži i o tome se može odlučivati samo u svetlu okolnosti datog predmeta: neophodno je da se, *inter alia*, uzmu u obzir različite vrste podnesaka koje stranka može da podnese sudu, kao i razlike koje postoje između pravnih sistema država u pogledu zakonskih odredaba, običajnih pravila, pravnih stanovišta i prezentiranja i izrade presuda (vidi predmete ESLJP-a *Ruiz Torija protiv Španije*, br. [18390/91](#), presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, br. [18064/91](#), presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27).
41. Međutim, ako je podnesak jedne stranke odlučujući za ishod postupka, on zahteva da se na njega konkretno i neodložno odgovori (vidi predmete ESLJP-a *Ruiz Toria protiv Španije*, br. [18390/91](#), gore citiran, stav 30; *Hiro Balani protiv Španije*, br. [18064/91](#), gore citiran, stav 28).
42. Stoga su sudovi dužni: a) da ispituju najvažnije argumente stranaka (vidi predmete ESLJP-a *Buzescu protiv Rumunije*, br. [61302/00](#), presuda od 24. avgusta 2005. godine, stav 67; *Donadze protiv Gruzije*, br. [74644/01](#), presuda od 7. juna 2006. godine, stav 35); i b) da s posebnom pažnjom i revnošću ispituju zahteve koji se tiču prava i sloboda zagantovanih Ustavom, EKLJP i protokolima uz nju (vidi predmete ESLJP-a: *Fabris protiv Francuske*, [16574/08](#), presuda od 7. februara 2013. godine, stav 72; *Wagner i JMWL protiv Luksemburga*, br. [76240/01](#), presuda od 28. juna 2007. godine, stav 96).
43. Član 6. stav 1. ne nalaže da Vrhovni sud pruži iscrpnije obrazloženje onda kada jednostavno primenjuje određenu zakonsku odredbu o pravnom osnovu za odbacivanje žalbe zato što ta žalba nema izgleda za uspeh (vidi predmete ESLJP-a

Burg i drugi protiv Francuske, br. [34763/02](#), odluka od 28. januara 2003. godine; *Gorou protiv Grčke* (br. 2), br. [12686/03](#), odluka od 20. marta 2009. godine, stav 41).

44. Slično tome, u predmetu u kome se radi o zahtevu da se odobri da se izjavi žalba, što je preduslov za postupak pred višim sudom, kao i za moguće donošenje presude, član 6. stav 1. ne može da se tumači u tom smislu da nalaže da se iscrpno obrazloži odluka kojom se odbacuje zahtev za izjavljivanje žalbe (vidi predmete ESLJP-a *Kukkonen protiv Finske* (br. 2), br. [47628/06](#), presuda od 13. aprila 2009. godine, stav 24; *Bufferne protiv Francuske*, br. [54367/00](#), odluka od 26. februara 2002. godine).
45. Osim toga, kada odbije žalbu, apelacioni sud može, u načelu, jednostavno da prihvati obrazloženje odluke koje je naveo niži sud (vidi predmet ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, br. [30544/96](#), citiran gore, stav 26; nasuprot tome vidi, *Tatishvili protiv Rusije*, br. [1509/02](#), presuda od 9. jula 2007. godine, stav 62). Međutim, pojam pravičnog postupka podrazumeva da se domaći sud koji je za svoje odluke naveo šturo obrazloženje, bilo tako što je ponovio obrazloženja koja je prethodno dao niži sud ili na neki drugi način, u stvari bavio bitnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti, što znači da nije jednostavno i bez dodatnog truda prihvatio zaključke koje je doneo niži sud (vidi predmet ESLJP-a *Helle protiv Finske*, br. [157/1996/776/977](#)), presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 60). Taj zahtev je utoliko važniji ukoliko stranka u sporu nije imala mogućnost da svoju argumentaciju iznese usmeno u postupku pred domaćim sudom.
46. Međutim, apelacioni sudovi (u drugom stepenu) koji imaju nadležnost da odbace neosnovane žalbe i da rešavaju činjenična i pravna pitanja u parničnom postupku, dužni su da obrazlože zbog čega su odbili da odlučuju o žalbi (vidi predmet ESLJP-a *Hansen protiv Norveške*, br. [15319/09](#), presuda od 2. januara 2015. godine, stavovi 77–83).
47. Osim toga, ESLJP nije utvrdio da je povređeno pravo u predmetu u kome nije dato konkretno izjašnjenje o tvrdnji koja se odnosila na jedan nebitan aspekt predmeta, to jest na nedostatak potpisa i pečata, što je greška više formalne nego materijalne prirode i ta greška je odmah ispravljena (vidi predmet ESLJP-a *Mugoša protiv Crne Gore*, br. [76522/12](#), presuda od 21. septembra 2016. godine, stav 63)

b) Primena ovih načela u okolnostima ovog konkretnog slučaja

48. Sud podseća da podnositeljka zahteva, pozivajući se na presudu Suda od 1. februara 2022. godine, u slučaju KI44/21, tvrdi da je preduzela sve radnje koje su zatražene u zakonskim odredbama koje su na snazi, prema članu 12 aneksa Zakona br.04/L-034, članu 2.4 i članu 2.5 tog zakona, čije odredbe, prema podnositeljki zahteva, objašnjavaju pitanja u vezi sa slučajevima nedostataka dodatne dokumentacije i slučajevima gubitka rokova, prema članu 608 Zakona br. 53 o udruženom radu, iz 1976. godine, člana 1 i 129.2 UNMIK Uredbe 1999/24, člana 130.4 ZPP-a, koji omogućavaju vraćanje u pređašnje stanje radi realizacije prava, jer je ona podnela zahtev za kompenzaciju u Opštinskom sudu u Suvoj Reci, i samim tim nije izgubila rok za jedan takav zahtev.
49. Sud prvenstveno želi da naglasi da je, u okolnostima ovog konkretnog slučaja, važno da se oceni da li je Žalbeno veće PKVS-a, na osnovu presude Ustavnog suda od 1. februara 2022. godine, u ponovnom postupku o odlučivanju o osnovanosti žalbe podnositeljke zahteva, ispunio zahteve iz člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a, a koji se tiču prava na sednicu saslušanja, i razmatranja suštinskih tvrdnji podnositeljke zahteva.

50. U tom smislu, Sud se poziva na relevantne delove osporene presude Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-22-0133] od 23. maja 2022. godine, koja u uvodnom delu pravne analize, naglašava da: *"Na osnovu člana 69.1 Zakona br.06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda, za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (ZPK), žalbeno veće je u svojim radnjama, a i u cilju sprovođenja zahteva koji proizilaze iz presude Ustavnog suda Republike Kosovo, u slučaju KI44/21, od 10. marta 2022. godine (datum potpisivanja) održalo sednicu saslušanja u vezi sa ovim predmetom"*. Dalje, u presudi se naglašava da su na ovoj sednici saslušanja učestvovalе obe parnične strane, ali iste nisu donele neki novi dokaz koji je mogao da ima uticaj da se dođe do nekog drugog rezultata u ovom predmetu.
51. Što se tiče tvrdnji podnositeljke zahteva koje su povezane sa razlozima odbijanja njene žalbe, Sud primećuje da je Žalbeno veće PKVS-a, prilikom razmatranja tvrdnji, naglasilo da je podnositeljka zahteva podnela, kao dokaze pred ovim većem, presudu Opštinskog suda u Suvoj reci [C. br. 122/2000], od 1. decembra 2000. godine, kojom je poništena odluka br.2388 od 22. jula 1991. godine u vezi sa prekidom radnog odnosa od strane preduzeća D.P. "IPP Suva Reka". Međutim, u vezi sa ovom tvrdnjom, Žalbeno veće je obrazložilo da u presudi Opštinskog suda u Suvoj Reci nije odlučeno u vezi sa neisplaćenim platama za period koji je naveden od strane podnositeljke zahteva.
52. Dalje, u obrazloženju se navodi da je podnositeljka zahteva, dana 13. jula 2005. godine, podnela pred PKVS-om, kao materijalni dokaz još jednu tužbu kojom je tražila kompenzaciju neisplaćenih plata, za koju je Opštinski sud u Suvoj Reci oglosio sebe nenadležnim i to rešenjem [C. br. 205/2005] od 23. septembra 2005. godine, i gde je odlučio da predmet prosledi PKVS-u. Međutim, i u vezi sa ovom tvrdnjom, Žalbeno veće PKVS-a je naglasilo: *"... tužba u vezi sa platama koja je podneta pred Opštinskim sudom u Suvoj Reci dana 13.07.2005. godine, nije mogla da prekine zastarelost, koje se već desilo ranije, pre podnošenja ove tužbe"*.
53. Sud primećuje da je Žalbeno veće PKVS-a takođe razmotrilo i tvrdnju podnositeljke zahteva da je njen slučaj sličan kao i slučaj njenog kolege sa radnog mesta E.G., obrazlažući da je ova tvrdnja neosnovana jer ovi slučajevi nisu slični zbog činjenice da je presudom Opštinskog suda u Suvoj Reci [C. br. 123/2000] od 1. decembra 2000. godine odlučeno i u vezi sa kompenzacijom neisplaćenih plata, dok u slučaju podnositeljke zahteva, Opštinski sud u Suvoj Reci je odlučio samo u vezi sa poništenjem odluke [br. 2388] od 22. jula 1991. godine, kojom je ista bila udaljena sa posla. U tom smislu, navedeno veće je obrazložilo da je jasno da je podnositeljka zahteva zakasnila sa traženjem izgubljenih plata unutar roka od 3 (tri) godine, koji je počeo da teče od 18. decembra 2000. godine, kada je presuda Opštinskog suda u slučaju podnositeljke zahteva postala pravosnažna gde i tužba koja je podneta 13. jula 2005. godine nije mogla da prekine zastarelost koja se desila dana 18. decembra 2003. godine.
54. S tim u vezi, i iz razloga koji su navedeni u osporenoj presudi, Žalbeno veće PKVS-a dolazi do zaključka da u okolnostima slučaja koji je na razmatranju nije bilo moguće da se promeni rezultat koji je naveden u osporenoj presudi Specijalizovanog veća PKVS-a, stoga žalbu podnositeljke zahteva, kao takvu, trebalo je odbiti kao neosnovanu a ožalbenu presudu potvrditi kao pravičnu i zasnovanu na zakonu.
55. S tim u vezi, Sud ocenjuje da je Žalbeno veće PKVS-a odgovorilo na sve tvrdnje podnositeljke zahteva, u vezi sa zakonom koji se primenio u njenom slučaju, i takođe u vezi sa drugačijim odlučivanjem u slučajevima sa sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima. Sud podseća da član 31. Ustava i član 6.1 EKLjP-a, obavezuju sudove da obrazlažu svoje odluke, međutim, ovo se ne može tumačiti na taj način da se od istih

traži detaljan odgovor na svaku tvrdnju (vidi slučajeve ESLjP-a, [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; [Garcia Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 26; [Jahnke i Lenoble protiv Francuske](#), [VV], br. 40490/98, Odluka od 29. avgusta 2000. godine, stav 81).

56. Dalje, Sud ponavlja da odredbe člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLjP ne garantuju nikome povoljan ishod u sudskom postupku niti predviđaju da Sud dovodi u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u parničnom sporu, gde obično jedna strana dobija, a druga gubi (vidi, između ostalog, slučajeve Suda, [KI118/17](#), sa podnosiocem *Šani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. januara 2018. godine, stav 36; [KI49/19](#), podnosilac zahteva *Limak Kosovo International Airport A.D., "Adem Jashari"*, rešenje o neprihvatljivosti, stav 54; i [KI99/19](#), podnosilac *Persa Raičević*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stav 48; i nedavno slučaj [KI68/21](#), podnosilac zahteva *Leonard Matoshi*, rešenje od 8. septembra 2021. godine, stav 51).
57. Na osnovu gore navedenog, ocenjujući navode koji se odnose na navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLjP-a, Sud smatra važnim da ponovi opšti stav da „pravda“ koju zahtevaju gore pomenuti članovi nije "suštinska" već "proceduralna". U praktičnom smislu, pojam "procesne pravde" znači: (i) mogućnost kontradiktornog postupka/načelo procesnog kontradiktornog postupka; (ii) mogućnost da strane u različitim fazama postupka iznesu argumente i dokaze koje smatraju važnim za relevantni slučaj; (iii) mogućnost efikasnog osporavanja argumenata i dokaza koje je iznela suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji su, objektivno sagledani, relevantni za rešavanje slučaja, budu pravilno saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova (vidi, između ostalog, slučaj ESLjP-a: [Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije](#), br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68, i slučajeve Ustavnog suda: i [KI22/19](#), podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).
58. Na osnovu gore navedenih načela, Sud smatra da su u slučaju podnositeljke zahteva, u vezi sa postupkom za ponovno odlučivanje o osnovama žalbe, ispunjeni svi gore navedeni uslovi od strane Žalbenog veća PKVS-a, stoga su i zaključci iste kao što su dati u osporenoj presudi u skladu sa zahtevima propisanim u članu 31. Ustava i članu 6.1 EKLjP-a. Podnositeljka zahteva se i dalje možda ne slaže sa ishodom postupka, međutim, njeno nezadovoljstvo, samo po sebi nije moglo pokrenuti spornu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi slučaj ESLjP-a [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske](#), br. 5503/02 presuda od 26. jula 2005. godine).
59. Navodeći ovo, Sud zaključuje da su napomene date od strane Ustavnog suda u presudi od 1. februara 2022. godine, u slučaju KI44/21 uzete u obzir od strane Žalbenog veća PKVS-a, jer je veće održalo sednicu saslušanja za navedeni slučaj, obrazložilo je koji su to razlozi zbog kojih je došlo do odbijanja zahteva podnositeljke zahteva u vezi sa kompenzacijom neisplaćenih plata, koji je zakon bio primenljiv u okolnostima tog konkretnog slučaja, da se na ovaj konkretan slučaj ne radi o drugačijem tretmanu u sličnim slučajevima kao i da se u ponovnom postupku nisu pružili neki novi dokazi koji bi doveli do toga da neki drugi rezultat bude na kraju ili da se odluči drugačije u ovom slučaju.
60. Stoga, Sud smatra da osporena presuda Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-22-0133] od 23. maja 2022. godine, ispunjava standarde jedne obrazložene sudske odluke, u smislu člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLjP-a, zato što ista sadrži logične veze, putem pravnih osnova koji su primenjeni, obrazloženja i donetih zaključaka. Iz tih razloga, Sud zaključuje da tvrdnje podnositeljke zahteva o povredama člana 31. Ustava, u smislu

prava na obrazloženu sudsku odluku kao i procene postupka u celini, pripadaju trećoj (iii) kategoriji „nepotkrepljenih ili neobrazloženih” navoda, stoga se, kao takvi, proglašavaju očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.

ii. Što se tiče drugih navoda

61. Ocenjujući ostale tvrdnje, Sud primećuje da podnositeljka zahteva, pored tvrdnji o povredi prava na pravično suđenje, tvrdi i povredu članova 24., 32. i 54. Ustava, člana 13. i člana 1. Protokola br. 12 EKLJP-a. Međutim, povreda ovih članova se odnosi na povredu redovnog sudskog postupka, za šta je Sud u prethodnom tekstu našao da je zahtev u ovom delu očigledno neosnovan po ustavnim osnovama. Sud ponavlja da samo pominjanje članova Ustava i EKLJP ili njihova povezanost sa nekim drugim članom Ustava ne znači automatski povredu drugih članova Ustava i EKLJP, ako se to dalje ne argumentuje i razrađuje kako i zašto je došlo do njihovog kršenja. Sud je u više navrata naglašavao da samo pozivanje i pominjanje članova Ustava i EKLJP nije dovoljno da se izgradi utemeljena tvrdnja o povredi Ustava. Kada se navode povrede prava zagarantovanih Ustavom i EKLJP, podnosioci zahteva moraju dati obrazložene tvrdnje i ubedljive argumente (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda: [KI175/20](#), sa podnosiocem zahteva: *Kosovska Agencija za Privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. april 2021. godine, stav 81; [KI166/20](#) podnosilac zahteva *Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. decembra 2020. godine, stav 52; [KI04/21](#), sa podnositeljkom zahteva *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2021. godine, stavovi 38-39).
62. Iz tih razloga, Sud zaključuje da navodi podnositeljke zahteva o povredi gore navedenih članova, pripadaju trećoj (III) kategoriji, potkategorija (a) „nepotkrepljenih ili neobrazloženih” navoda, i stoga se kao takvi, ovi navodi proglašavaju očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.

Zaključak

63. U zaključku, Sud, uzimajući u obzir sve navedene detalje i nalaze, zaključuje da: I. navodi u vezi sa povredom člana 31. Ustava, u smislu prava na jednu obrazloženu sudsku odluku, kao i postupka u celini, pripadaju trećoj (iii) kategoriji „nepotkrepljenih ili neobrazloženih” navoda, stoga se, kao takvi, proglašavaju očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama; II. navodi podnositeljke zahteva u vezi sa povredama članova 24., 32. i 54. Ustava, člana 13. i člana 1. Protokola br. 12 EKLJP-a, pripadaju takođe trećoj (iii) kategoriji, potkategorija (a) „nepotkrepljenih ili neobrazloženih” navoda, i stoga se kao takvi, ovi navodi proglašavaju očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.
64. Samim tim, zahtev se u svojoj celini, u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu, treba proglasiti očigledno neosnovanim i neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1. i 7., člana 113. Ustava, članovima 27. i 49. Zakona i u skladu sa pravilima 39. (2) i 59. (2) Poslovnika o radu, dana 25. januara 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani